

**ИРГЭНИЙ ХЭРЭГ ШҮҮХЭД ХЯНАН ШИЙДВЭРЛЭХ ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН
ҮЗЭЛ БАРИМТЛАЛ**

2026 оны ...дугаар сарын ...-ны өдөр

Нэг.Хуулийн төсөл боловсруулах болсон үндэслэл, шаардлага

1.1.Хууль зүйн үндэслэл, шаардлага

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван зургаадугаар зүйлийн 14 дэх хэсэгт “Монгол Улсын хууль, олон улсын гэрээнд заасан эрх, эрх чөлөө нь зөрчигдсөн гэж үзвэл уул эрхээ хамгаалуулахаар шүүхэд гомдол гаргах, бусдын хууль бусаар учруулсан хохирлыг нөхөн төлүүлэх, өөрийн болон гэр бүлийн гишүүд, эцэг эх, үр хүүхдийнхээ эсрэг мэдүүлэг өгөхгүй байх, өөрийгөө өмгөөлөх, хууль зүйн туслалцаа авах, нотлох баримтыг шалгуулах, шударга шүүхээр шүүлгэх, хэргээ шүүх ажиллагаанд биеэр оролцох, шүүхийн шийдвэрийг давж заалдах, уучлал хүсэх эрхтэй...” гэж, Арван есдүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт “төрөөс хүний эрх, эрх чөлөөг хангахуйц эдийн засаг, нийгэм, хууль зүйн болон бусад баталгааг бүрдүүлэх, хүний эрх, эрх чөлөөг зөрчихтэй тэмцэх, хөндөгдсөн эрхийг сэргээн эдлүүлэх үүргийг иргэнийхээ өмнө хариуцна” гэж тус тус заасан.

Түүнчлэн Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 3.2.2.7-д “Иргэний хэрэг хянан шийдвэрлэх, иргэний шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэл, компани, шударга өрсөлдөөн, монополь, хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгоно” гэж заасан.

Мөн Монгол Улсын хууль тогтоомжийг 2028 он хүртэл боловсронгуй болгох үндсэн чиглэлийн 37-д “Шүүх хуралдааны өмнөх шатанд шүүхийн урьдчилан шийдвэрлэх ажиллагаатай холбоотой зохицуулалтыг нарийвчлах, оновчтой механизмыг бүрдүүлэх, үндэслэл, журмыг тодорхойлох, арилжаа эрхлэгчид хоорондын маргаан шийдвэрлэх болон бага үнийн дүнтэй хэрэг хянан шийдвэрлэх процессыг хөнгөвчлөх, олон улсын чиг хандлагад нийцүүлэн цахим орчинд хийгдсэн гэрээ, хэлцлийг шүүхэд нотлох баримтаар тооцох эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх, иргэн болон захиргааны хэргийн шүүхийн хэрэг, маргааны харьяаллын давхардлыг арилгах, иргэний эрх зүйн харилцаанд оролцогчдын хооронд үүссэн иргэний эрх зүйн маргааныг шүүх хянан шийдвэрлэх ажиллагааны эрх зүйн зохицуулалтыг сайжруулж, боловсронгуй болгох” зорилтыг дэвшүүлсэн.

1.2.Практик хэрэгцээ, шаардлага

Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай 2024 оны хуулиар Долдугаар¹ бүлэг буюу “Тусгайлсан журмаар хянан шийдвэрлэх ажиллагаа”-ны зохицуулалтыг шинээр тусгаж, уг зохицуулалтыг 2024 оны 10 дугаар сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөж эхэлсэн.

Үүний дагуу 2025 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс Дүүргийн Эрүү, Иргэний хэргийн хялбар ажиллагааны анхан шатны тойргийн шүүх байгуулагдаж, иргэний хэргийг тусгайлсан журмаар хянан шийдвэрлэх ажиллагааг хэрэгжүүлж эхэлсэн байна.

Гэвч хууль хэрэгжиж эхэлснээс хойш практикт тодорхой хүндрэл, асуудал үүсэж байгаа талаар хуулийн хэрэгжилтийн үр дагаврын үнэлгээний тайланд¹ дурдсан бөгөөд дараах асуудлууд тулгамдаж байгааг онцолжээ. Үүнд:

1.Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуульд Долдугаар¹ дугаар бүлэг нэмсэн нэмэлт, өөрчлөлтийн төслийн танилцуулгаас үзэхэд, бага үнийн дүнтэй нэхэмжлэлийн шаардлагад тохирсон хэрэг хянан шийдвэрлэх үр дүнтэй боловч хялбар журмыг тусгасан бөгөөд энэхүү ажиллагаа гагцхүү мөнгөн дүнд хязгаарлагдсан мөнгөн хөрөнгө гаргуулах нэхэмжлэлийн шаардлагад үйлчилнэ. Энэхүү мөнгөн хөрөнгийн дүнг нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 20 дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцүү хэмжээгээр тогтоож, 6 төрлийн нэхэмжлэлийн шаардлагыг тодорхойлсон. Мөнгөн хөрөнгийн хэмжээ нь 2023 оны байдлаар 11,000,000 төгрөг (550,000*20)-тэй тэнцэнэ гэж тусгажээ.

2025 оны 01 дүгээр сарын 02-ны өдрийн Монгол Улсын Дээд шүүхийн нийт шүүгчдийн хуралдааны тогтоолоор тус шүүхэд Эрүү, Иргэний танхим байгуулсан. Үүний дагуу Дүүргийн Эрүү, Иргэний хэргийн хялбар ажиллагааны анхан шатны тойргийн шүүхийн шүүгчдийн зөвлөгөөний 2025 оны 04 дүгээр сарын 07-ны өдрийн тогтоолоор Эрүү, Иргэний танхим тус бүр 20 шүүгчийн бүрэлдэхүүнтэй байхаар шийдвэрлэсэн байна.

Дүүргийн Эрүү, Иргэний хэргийн хялбар ажиллагааны анхан шатны тойргийн шүүхийн мэдээлснээр 2025 оны байдлаар тус шүүх нийт 51,038 нэхэмжлэл, хэргийг хүлээн авч, 28,611 хэргийг шийдвэрлэсэн байна. Үүнээс 9,978 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 2,684 нэхэмжлэлийг хүлээн авахаас татгалзжээ.

Харин 2026 оны хоёрдугаар сарын байдлаар 8,412 нэхэмжлэл шинээр хүлээн авч, 3,376 хэргийг шийдвэрлэсэн бөгөөд 3,065 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 253 нэхэмжлэлийг хүлээн авахаас татгалзсан байна. Одоогийн байдлаар нийт 21,116 хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд байна.

Тус шүүх нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 20 дахин нэмэгдүүлснээс дээшгүй үнийн дүнтэй буюу 792,000 төгрөгийг 20 дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээ болох 15,840,000 төгрөгөөс доош үнийн дүнтэй мөнгөн хөрөнгө гаргуулах иргэний хэргийг шийдвэрлэдэг бөгөөд 2025.04.01-ний өдөр нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 660,000 төгрөгөөс 792,000 төгрөг болгосноос нэг шүүгчид ногдох хэргийн тоо дундажаар 2.5 дахин өссөн. Тодруулбал, хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээ 660,000 төгрөг байх үед нэг шүүгчид 619 хэрэг ногдож байсан бол уг хэмжээ 792,000 төгрөг болж нэмэгдсэнээр, 1456 хэрэгт хүрч, нэг улиралд нэг шүүгчид ногдох хэргийн тоо үлэмж өссөн үзүүлэлттэй байна.

Дээрх статистик үзүүлэлтээс харахад, нэг шүүгчид дунджаар 1,456 хэрэг,

¹ Норовсамбуу.Н., Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуулийн “Тусгайлсан журмаар хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа”-ны зохицуулалтад хийсэн хэрэгжилтийн үр дагаварын үнэлгээний тайлан. Улаанбаатар., 2026 он.

нэхэмжлэл оногдож байгаа нь шүүхийн ачаалал өндөр түвшинд байгааг илтгэж байна. Гэвч Иргэний хэргийн танхимын хувьд Шүүхийн ерөнхий зөвлөлөөс нэг шүүгчид ногдох зохист ачааллыг 336 хэрэг байхаар тогтоосон байдаг.

Бусад улсын жишгийг авч үзвэл, бага үнийн дүнтэй маргааныг хурдан шуурхай шийдвэрлэх тусгай хэрэг хянан шийдвэрлэх процессыг бий болгосон байх явдал нийтлэг бөгөөд ихэвчлэн мөнгөн төлбөрийн үүргийг шаардаж буй нэхэмжлэлд тодорхой үнийн дүнгийн дээд хязгаар тавигддаг.

№	Улс, орнууд	Бага үнийн дүнтэй хэргийн шалгуур
1	Европын холбоо	5,000 евро хүртэл ²
2	Англи	10,000 фунтээс хэтрэхгүй байх ³
3	Япон	1,400,000 иен хүртэл ⁴
4	Солонгос	30,000,000 воноос хэтрэхгүй байх ⁵
5	ХБНГУ	600 евро.

Иймд цаашид хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээ нэмэгдэх тутам нэг шүүгчид оногдох нэхэмжлэл, хэрэг нэмэгдэж, тус шүүхийн ачаалал улам ихсэхээс сэргийлж, тогтмол үнийн дүнг олон улсын жишгээр хуульчлах шаардлага үүссэн байна.

Мөн тусгайлсан журмаар хянан шийдвэрлэх ажиллагааны онцлогт нийцэхгүй зарим хэргийн харьяаллыг хасах шаардлага үүссэн. Тухайлбал, хөдөлмөрийн гэрээний дагуу цалин хөлс гаргуулах, шинжээчийн дүгнэлтийн талаар маргаантай бусдын эд хөрөнгө, эрүүл мэндэд гэм хор учруулсны улмаас мөнгөн хөрөнгө гаргуулах нэхэмжлэл. Эдгээр нь тооцоолол, судалгаа хийх, шинжээч томилох зэрэг нэмэлт ажиллагаа хийхийг шаарддаг тул богино хугацаанд шуурхай шийдвэрлэх боломжгүй нөхцөл байдал үүссэн болно.

2.Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуулийн 75⁴ дүгээр зүйлийн 75⁴.1 дэх хэсэгт “Мэдэгдэх хуудсыг баталгаат шуудангаар, эсхүл шүүхийн ажилтнаар биечлэн хүргүүлсэн боловч ...” гэж заасан боловч тус шуудангаар хүргүүлэх үйл ажиллагаа нь үр нөлөө багатай байна.⁶ Тодруулбал, Монгол шуудангаар мэдэгдэх хуудас хүргүүлэхэд жилд 300 сая орчим төгрөгийн зардал гарч байгаа боловч 85 орчим хувьд нь мэдэгдэх хуудас гардуулалт амжилтгүй болж байна. Харин шүүх бичиг хүргэгчээр хүргүүлэхэд гардуулан өгсөн гүйцэтгэл 85 орчим хувьтай байна. Гэхдээ 6 дүүргийн хэмжээнд тус бүр 1 бичиг хүргэгч ногдож байгаа нь хангалтгүй байна.

Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуулийн 75⁴ дүгээр зүйлийн 75⁴.2 дахь хэсэгт энэ хуулийн 75⁴.1-д заасны дагуу улсын бүртгэлийн байгууллагаас тодруулж ирүүлсэн хаягаар шүүхийн мэдэгдэх хуудсыг хүргүүлсэн боловч хариуцагч тухайн хаягт оршин суудаггүй, үйл ажиллагаа явуулдаггүй бол иргэн, хуулийн этгээдтэй төрийн байгууллагаас харилцах төрийн мэдээллийн нэгдсэн системийн иргэний, эсхүл хуулийн этгээдийн хувьд түүнийг итгэмжлэлгүй төлөөлөх эрх бүхий этгээдийн бүртгэлийн дугаар бүхий үндэсний цахим шуудангийн хаягаар,

² https://europa.eu/youreurope/business/dealing-with-customers/solving-disputes/european-small-claims-procedure/index_en.htm

³ <https://www.citizensadvice.org.uk/law-and-courts/legal-system/small-claims/making-a-small-claim/>

⁴ https://www.courts.go.jp/english/judicial_sys/qa_on_Summary_Court_Procedure/index.html

⁵ https://jifi.scourt.go.kr/foreigner/en/html/proceedings/civil/small_claims_cases.html

⁶ Норовсамбуу.Н., Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуулийн “Тусгайласан журмаар хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа”-ны зохицуулалтад хийсэн хэрэгжилтийн үр дагаварын үнэлгээний тайлан. Улаанбаатар., 2026 он.

өмгөөлөгчийн Монголын Өмгөөлөгчдийн холбооны цахим системд бүртгүүлж холбогдсон цахим шуудангийн хаягаар мэдэгдэх хуудсыг илгээнэ гэж заасан.

Гэвч Үндэсний цахим шуудангийн систем болох E-Mongolia системийн ажиллагаа тогтворгүй, практикт хэрэгжихгүй байгаа нь хүндрэл үүсгэж байна. Тодруулбал, тус системээр илгээсэн мэдэгдэх хуудас дийлэнх тохиолдолд хүлээн авагчид хүрэхгүй байх тул мэдэгдэх хуудсыг гардуулж чадахгүйд хүрээд байна.

Дүүргийн Эрүү, Иргэний хэргийн хялбар ажиллагааны анхан шатны тойргийн шүүх (Иргэний танхим)-ийн хэмжээнд 2025 оны 8 дугаар сарын 28-ны өдрийн байдлаар нийт 12396 хэрэг хянан шийдвэрлэгдэж байгаагаас 2024 онд үүссэн хэргийн үлдэгдэл 177 байх бол, 2025 онд үүссэн хэргийн үлдэгдэл 12219 байна. Нийт маргаан буюу 12396 хэрэгт судалгаа хийх явцад 8 дугаар сарын 28-ны өдрийн байдлаар 561 хэргийг шийдвэрлэсэн байсан тул шийдвэрлэгдсэн хэргүүдийг хасаж үлдэх 11835 хэргийг маргааны төрлөөр нь ангилсан болно. Нийт 11835 хэргийг хянан шийдвэрлэсэн хуулиар нь ангилан үзвэл:

- Иргэний хуулиар 11076 маргаан;
- Хөдөлмөрийн тухай хуулиар 59 маргаан;
- Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулиар 84 маргаан байна.

Судалгаанд хамрагдсан хугацаанд, тус шүүх нийт 12396 иргэний хэрэг хянан шийдвэрлэж байгаагаас, шийдвэрлэгдсэн хэргийг хасахад 11835 хэрэг үлдэгдэл, үүнээс 11076 нь Иргэний хуулиар шийдвэрлэгдэх хэрэг байжээ. Тодруулбал, үүний 9359 нь зээлийн гэрээний маргаан байна.

Тус шүүхэд хянан шийдвэрлэж буй маргааны дийлэнх хувийг эзэлж байгаа цахим зээлийн хэргүүдийн хувьд хариуцагч буюу зээлдэгчид мэдэгдэх хуудас, нэхэмжлэлийг гардуулан өгөхөд бодит хүндрэл үүсэж байна.

Тухайлбал, зээл авахдаа ихэнхдээ нэг л хаяг бүртгүүлдэг бөгөөд тухайн хаяг дээрээ оршин суудаггүй, хаяг тодорхойгүй байх тохиолдол түгээмэл байна. Зарим тохиолдолд өөрийн нэр дээр бус, бусдын нэр дээр зээл авсан байх зэрэг зөрчил илэрч байгаа нь зээл олголтын үеийн баталгаажуулалт хангалтгүй байгаатай холбоотой.

Ийнхүү зээлдэгчийн иргэний үнэмлэхийн мэдээлэл, оршин суугаа хаяг, холбоо барих мэдээллийн баталгаажуулалт дутуу хийгдсэнээс шүүхийн мэдэгдэх ажиллагаа удааширч, улмаар хэрэг хянан шийдвэрлэх хугацаа сунжрах, зарим тохиолдолд хэргийг хэрэгсэхгүй болгоход хүргэж байна.

Иймд иргэн, хуулийн этгээдтэй төрийн байгууллагаас харилцах төрийн мэдээллийн нэгдсэн системийн иргэний, эсхүл хуулийн этгээдийн хувьд түүнийг итгэмжлэлгүй төлөөлөх эрх бүхий этгээдийн бүртгэлийн дугаар бүхий үндэсний цахим шуудангийн хаягаар мэдэгдэх хуудсыг илгээснээс хойш тодорхой хугацаа өнгөрсөн ч шүүхэд ирээгүй бол мэдэгдэх хуудсыг мэдэгдсэн талаар олон нийтэд нээлттэй зарлаж, мэдэгдсэнд тооцох зохицуулалтыг бий болгох, нөгөөтэйгүүр цахим зээл олгоход хаягийн баталгаажуулалтыг сайжруулж, хуульчлах шаардлага үүссэн.

Мөн ердийн журмаар шийдвэрлэх хэргийг тусгайлсан журмаар хянан шийдвэрлүүлэхээр нэхэмжлэл гаргахад хэргийг хэрэгсэхгүй болгохгүй байх, иргэний хэрэг үүсгэснээс хойш тийм нөхцөл байдал илэрвэл өөр шүүхэд шилжүүлэх

зохицуулалтыг боловсронгуй болгох шаардлага үүссэн.

Хоёр.Хуулийн төслийн ерөнхий бүтэц, зохицуулах харилцаа, хамрах хүрээ

Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах хэлбэрээр хуулийн төсөл боловсруулах бөгөөд дараах асуудлыг зохицуулна. Үүнд:

Тусгайлсан журмаар хянан шийдвэрлэх ажиллагааны хүрээнд шийдвэрлэх хэргийн мөнгөн дүнг хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээнд суурилах бус тогтмол мөнгөн дүнг оновчтой хуульчилж, хялбар ажиллагааны онцлогт нийцсэн хэргийг шуурхай шийдвэрлэх, хэт их ачаалал үүсэхээс сэргийлсэн зохицуулалтыг бий болгоно;

Мөн тусгайлсан журмаар хянан шийдвэрлэх ажиллагааны онцлогт нийцэхгүй зарим хэргийн харьяаллыг хасна. Тухайлбал, хөдөлмөрийн гэрээний дагуу цалин хөлс гаргуулах, шинжээчийн дүгнэлтийн талаар маргаантай бусдын эд хөрөнгө, эрүүл мэндэд гэм хор учруулсны улмаас мөнгөн хөрөнгө гаргуулах нэхэмжлэл;

Тусгайлсан журмаар хянан шийдвэрлэх хэргийн дийлэнх хувийг эзлэх цахим буюу финтек зээлийн маргааны хувьд шүүхийн албан ёсны цахим хуудсаар дамжуулан хэргийн оролцогчийн үндэсний цахим шуудангийн хаягаар мэдэгдэх хуудсыг хүргүүлсэн тухай нийтэд зарлаж, шүүхэд хүрэлцэн ирж эрхээ хамгаалахыг мэдэгдсэнээс хойш 7 хоногийн хугацаа өнгөрсөн тохиолдолд мэдэгдэх хуудсыг хүлээн авсанд тооцон хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааг үргэлжлүүлэх эрх зүйн орчныг бүрдүүлнэ;

Түүнчлэн дээрх төрлийн маргаанд зээлдэгчийг таних, баталгаажуулах ажиллагааг илүү нарийвчилж, хуульчилна. Ингэснээр шүүхэд хэрэг үүсгэх үед хариуцагчид мэдэгдэх хуудас гардуулахад үүсдэг хүндрэл, саатлыг бууруулж, хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааг шуурхай, үр нөлөөтэй явуулах нөхцөлийг бүрдүүлнэ;

Мөн ердийн журмаар шийдвэрлэх хэргийг тусгайлсан журмаар хянан шийдвэрлүүлэхээр нэхэмжлэл гаргахад хэргийг хэрэгсэхгүй болгохгүй байх, иргэний хэрэг үүсгэснээс хойш тийм нөхцөл байдал илэрвэл өөр шүүхэд шилжүүлэх зохицуулалтыг боловсронгуй болгоно;

Тус ажиллагаа нь аль болох богино хугацаанд, хэргийн оролцогчийг чирэгдүүлэлгүй, хүндрэл багатай явуулахын зэрэгцээ тэдгээрийн эрх ашгийг дордуулахгүй, шүүхийн хүртээмжийг үр дүнтэйгээр нэмэгдүүлэх зорилготой тул тусгайлсан журмаар хянан шийдвэрлэсэн шүүхийн шийдвэрийг давж заалдах шатны шүүх эцэслэн шийдвэрлэх ба хяналтын журмаар гомдол гаргахгүй байхаар зохицуулна.

Гурав.Хуулийн төсөл батлагдсаны дараа үүсэж болох нийгэм, эдийн засаг, хууль зүйн үр дагавар

Хуулийн төсөл батлагдсанаар тусгайлсан журмаар хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны удаашрал багасаж, маргааныг хурдан, шуурхай, үр дүнтэй шийдвэрлэх нөхцөл бүрдэнэ.

Мөн шүүхийн албан ёсны цахим хуудсаар мэдэгдэх хуудас хүргүүлсэнд тооцох зохицуулалт бий болох нь тус ажиллагааг аль болох богино хугацаанд, хэргийн оролцогчдыг чирэгдүүлэхгүйгээр, шуурхай явуулах боломжийг бүрдүүлнэ.

Тусгайлсан журмаар хянан шийдвэрлэх хэргийн нэхэмжлэлийн үнийн дүнг тогтмол дүнгээр тогтоосноор хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээ нэмэгдэх бүрд шүүхийн харьяалах хэргийн тоо огцом нэмэгдэж, ачаалал өсөх эрсдэл буурна.

Дөрөв.Хуулийн төсөл Монгол Улсын Үндсэн хууль, Монгол Улсын олон улсын гэрээ, бусад хуультай хэрхэн уялдах, хуулийг хэрэгжүүлэх зорилгоор цаашид шинээр боловсруулах буюу нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, хүчингүй болгох хууль тогтоомжийн талаар

Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг Монгол Улсын Үндсэн хууль, Монгол Улсын нэгдэн орсон Олон улсын гэрээтэй нийцүүлэн боловсруулах бөгөөд хуулийн төсөлтэй холбогдуулан Банк, эрх бүхий хуулийн этгээдийн мөнгөн хадгаламж, мөнгөн хөрөнгийн шилжүүлэг, зээлийн үйл ажиллагааны тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай, Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай, Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг дагаж мөрдөх журмын тухай хуулийн төсөл тус тус боловруулна.

—000—